

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 24^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1984

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ-ΝΟΥΑΡΟΥ

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ-ΝΟΥΑΡΟΥ

Σεβασμιώτατε,

Κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς,

Κύριοι Πρόεδροι,

Κύριοι Συνάδελφοι,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Μαζὶ μὲ ὄλους τοὺς Ἕλληνας εὐορτάζουμε σήμερα τὴν ἐπέτειο τῆς ἐθνικῆς μας Ἀνεξαρτησίας καὶ τιμοῦμε τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνες τῶν προγόνων μας τοῦ 1821, ποὺ υπέστησαν ἀφάνταστες θυσίες καὶ δοκιμασίες γιὰ νὰ ἀποτινάξουν τὸ ζυγὸ μιᾶς μακραίωνης δουλείας καὶ νὰ μᾶς χαρίσουν τὸ υπέρτατο ἀγαθὸ τῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἀποτελεῖ τὴν τελευταία φάση ἐνὸς σκληροῦ ἀγῶνα, ποὺ ἄρχισε ἤδη ἀπὸ τὸ 1463, δηλαδὴ μόλις δέκα χρόνια μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ συνεχίσθηκε μὲ ἐπανελημμένες ἐνοπλες ἐξεγέρσεις καθ' ὄλους τοὺς ἐπόμενους αἰῶνες ἕως στὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνα. Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς κατὰ τοὺς αἰῶνες αὐτοὺς δὲν συνθηκολόγησε ποτὲ μὲ τὴν ἰδέα τῆς ὑποταγῆς του στὸν ξένο κατακτητὴ, ἀλλὰ διατήρησε στὴν ψυχὴ του πάντα ἄσβεστη τὴ φλόγα τῆς ἐλευθερίας, μιὰ

φλόγα πού ἐνισχυόταν και δυνάμωνε, τόσο ἀπὸ τὴ δημοτικὴ παράδοση, ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια, ἀπὸ τοὺς θρύλους, ἀπὸ τὶς συλλογικὲς πεποιθήσεις, ἀπὸ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῆς κλεφτουριᾶς, ὅσο και ἀπὸ τὴ λογία παράδοση, ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους, τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν λογίων και γενικὰ τῶν μορφωμένων Ἑλλήνων. Ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς παραδόσεις, τὴ δημοτικὴ και τὴ λογία, ἐπήγασαν οἱ ἠθικὲς δυνάμεις, οἱ ὁποῖες διέσωσαν τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ἀπὸ τὸν ἐξισλαμισμό, διατήρησαν ἀμόλυντο τὸ ἐθνικὸ τους φρόνημα, ἐπροίκισαν τοὺς ἥρωες τοῦ 21 μὲ τὴν πίστη στὸ δίκαιο τῶν ἐπιδιώξεών τους, μὲ τὴν ἀκατάβλητη ἀγωνιστικὴ θέληση, μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς αὐτοθυσίας και τῆς καρτερίας και ἔτσι ὁδήγησαν τελικὰ στὴ νικηφόρα ἐκβαση τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, πού ἀποτελεῖ ἓνα ἐπίτευγμα κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικὸ, ἓνα ἐπίτευγμα τῶν προσπαθειῶν και τῶν θυσιῶν τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πτωχῶν και πλουσίων, ἀγροτῶν και ναυτικῶν, μορφωμένων και ἀμορφώτων.

Τὸ ἐπίτευγμα αὐτό, ἡ εὐνοϊκὴ κατάληξη τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀποτελεῖ ἓνα σημαντικὸ κοσμοϊστορικὸ σταθμὸ μὲ μεγάλη ἠθικὴ σημασία. Ἀπὸ κοσμοϊστορικὴ ἄποψη ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 κατέφερε τὸ πρῶτο ἰσχυρὸ πλήγμα κατὰ τῆς «Ἱερᾶς Συμμαχίας», πραγματοποίησε ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα γιὰ τὴ θετικὴ ἀναγνώριση τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνοτήτων και ἀποτέλεσε ἓνα ἔναυσμα σὲ πολλοὺς ἄλλους λαοὺς γιὰ τὴ διεκδίκηση τῆς ἀνεξαρτησίας τους.

Ἀπὸ ἠθικὴ ἄποψη ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 21 ἀπέδειξε ἔμπρακτα ὅτι οἱ ἠθικὲς δυνάμεις, πού ἐμψυχώνουν ἓνα λαό, ἡ πίστη του στὸ δίκαιο τοῦ ἀγώνα του, ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ἐλευθερία ἔχουν μεγαλύτερη ἀποτελεσματικότητα και ἰσχύ ἀπὸ τὴν ὕλικὴ δύναμη και τὴν ὠμὴ βία, και ἔτσι προσέφερε στὸν πολιτισμένο κόσμον ἓνα αἰώνιο ἠθικὸ δίδαγμα, τὴν ἀξία τοῦ ὁποῖου ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μπόρεσε νὰ ἐπιβεβαιώσῃ ἐπανελημμένα, και ἰδιαίτερα τὸ 1940 μὲ τὸ ἔπος τῆς Βορείου Ἡπείρου και τῆς Ἀλβανίας.

Ὅπως ἐτόνισα πρὸ ὀλίγου, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν συνθηκολόγησε ποτὲ κατὰ τὰ σκοτεινὰ χρόνια τῆς δουλείας του μὲ τὴν ἰδέα τῆς ὑποταγῆς του στὸν ξένο κατακτητὴ. Τοῦτο ἀποδεικνύεται, ὄχι μόνον ἀπὸ τὶς ἐπανειλημμένες ἔνοπλες ἐξεγέρσεις του, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ συνεχῆ διαβήματα καὶ τὶς ἐκκλήσεις, πὸν ἀπηύθυναν οἱ Ἕλληνες λόγιοι στοὺς ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος. Τὶς ἐκκλήσεις αὐτές, πὸν δὲν εἶναι γνωστὲς στὸ εὐρύτερο κοινὸ καὶ τὴν ἱστορικὴ σημασία τους ἔχει διερευνήσει ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Μανούσακας, ὁ ὁποῖος ὀρίσθηκε ἀπὸ τὴ Σύγκλητο ὡς ὀμιλητὴς τῆς πανηγυρικῆς αὐτῆς συνεδρίας καὶ θὰ μᾶς παρουσιάσει ἀπόψε τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του.

Παρακαλῶ τὸ συνάδελφο κ. Μανούσακα νὰ λάβει τὸ λόγο.

ΕΚΚΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΓΕΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ Κ. Μ.Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ

Γιὰ τὴν προετοιμασία τῆς Ἐθνεγεροσίας τοῦ Εἰκοσιένα, τῆς ὁποίας τὴν ἐπέτειο γιορτάζουμε σήμερα, ἦταν ἀπαραίτητο, κατὰ τοὺς αἰῶνες τῆς δουλείας, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά νὰ διατηρηθεῖ ἄγρυπνη ἢ ἐθνικὴ συνείδηση, μὲ τὴν παιδεία καὶ τὸ φωτισμὸ τοῦ Ἔθνους, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ προβάλλεται, σὲ κάθε εὐκαιρία καὶ πρὸς κάθε κατεύθυνση, τὸ αἷτημα τῆς ἐλευθερίας. Καὶ ἐπειδὴ κάθε πολιτικὴ ἐξουσία εἶχε τότε καταλυθεῖ, τὴν ἀποστολὴ αὐτὴ τὴν ἐπωμίσθησαν αὐτόκλητοι οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες, λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ, οἱ λόγιοι, οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους.

Μιὰ ἀπὸ τὶς ὄψεις τῆς πολύμορφης δραστηριότητος τῶν ἀνθρώ-